

ՌՈՒՄԻՆ ՕՐԹՈԴՈՔՍ ԵԿԵՂԵՑՈՒ ՊԱՏՎԻՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ ՄԱՅՐ ԱԹՈՌՈՒՄ

ԺԱՄԱՆՈՒՄ

Հայոց Հայրապետի եղբայրական և սիրալիր հրավերով ու ումին օրթոդոքս եկեղեցու Նորին Սրբություն **Տ. Ժուստինիան Պատրիարքի** կարգադրությամբ սույն թվականի **մայիսի 16-ին, երեքշաբթի օրը**, երեկոյան ժամը 22-ին, քարի կամքի այցելությամբ ուխտավորաբար Մայր Աթոռ է ժամանում ումին օրթոդոքս եկեղեցու պատվիրակությունը, որի կազմումն էին՝ նորին սրբազնություն **տ. Նիկողայե Գորնյանու միտրոպոլիտը** Բանդի (պատվիրակության ղեկավար), նորին սրբազնություն **տ. Անդիմ Նիկա եպիսկոպոսը՝** պատրիարքական փոխանորդ, և արժանապատիվ **տ. Եմե քահանա Բրանիշտեմ՝** Բուխարեստի աստվածաբանական ինստիտուտի պրոֆեսոր: Ռումինացի հարգարժան հյուրերին ընկերակցում էր Մայր Աթոռի միաբան և Բուխարեստի հայոց ս. Հրեշտակապետաց եկեղեցու հոգևոր հովիվ հոգեշնորհ **տ. Զարեն վրդ. Պարոնյանը՝** որպես թարգման:

Երևանի օդանավակայանում, հանուն Հայոց Հայրապետի, ումին օրթոդոքս եկեղեցու պատվիրակությանը դիմավորում և քարի գալուստ են մաղթում Մայր տաճարի լուսարարապետ **տ. Հուսիկ եպս. Սամթուրյանը** և Մայր Աթոռի միջեկեղեցական հարաբերությունների վարիչ **տ. Արսեն վրդ. Բերբերյանը:**

Այնուհետև հարգարժան հյուրերը ավտոմեքենաներով առաջնորդվում են Երևան՝ հայրապետական վիլլան, որպես Հայոց Հայրապետի և Մայր Աթոռի թանկագին հյուրեր:

Մայիսի 17-ին, չորեքշաբթի օրը, առավոտյան ժամը 11-ին, պատվիրակությունը, **տ. Արսեն վարդապետի** ուղեկցությամբ, ժամանում է Մայր Աթոռ:

Մայր տաճարի գլխավոր մուտքի առաջ Մայր տաճարի լուսարարայետ տ. Հուսիկ եպիսկոպոսը, շրջապատված Մայր Աթոռի միաբանությամբ, հանուն Հայոց Հայրապետի, ողջունում և բարի գալուստ է մաղթում հարգարժան բարձրաստիճան հյուրերին և առաջնորդում դեպի Իջման ա. սեղան, ուր ծնրստիք տ. Նիկողայե Գորնյանու միտրոպոլիտը, տ. Անդիմ եպիսկոպոսը, տ. Եմե քահանան և տ. Զարեհ վարդապետը իրենց աղոթքն են կատարում երկյուղած բարեպաշտությամբ:

Այնուհետև հարգելի հյուրերը առաջնորդվում են Վեհաբան՝ ողջունելու Հայոց Հայրապետին և Նրան հաղորդելու ռումին օրթոդոքս եկեղեցու Տ. Ժուստինիան Պատրիարքի եղբայրական ողջույններն ու հարգանքները:

Հայոց Հայրապետը Վեհաբանում, Իր ընդունելության սրահում, հոգեկան քերկրանքով և սրտագին ուրախությամբ ողջունում է ռումին պատվիրակության ժամանումը Մայր Աթոռ և բարի գալուստ մաղթում: Հայոց Հայրապետի և տ. Նիկողայե միտրոպոլիտի, տ. Անդիմ եպիսկոպոսի միջև տեղի է ունենում ջերմ զրույց՝ սրտագին մթնոլորտում, որին ներկա են լինում նաև տ. Հուսիկ եպիսկոպոսը, տ. Արսեն, տ. Զարեհ վարդապետները և տ. Եմե քահանան:

Տ. Նիկողայե միտրոպոլիտը, հանուն ռումին եկեղեցու պատվիրակության, իր զգացված շնորհակալությունն ու երախտագիտությունն է հայտնում Հայոց Հայրապետին՝ Նրա հրավերով առաջին անգամ լինելով ա. Էջմիածին ուխտի եկած լինելու և ջերմ դիմավորության համար:

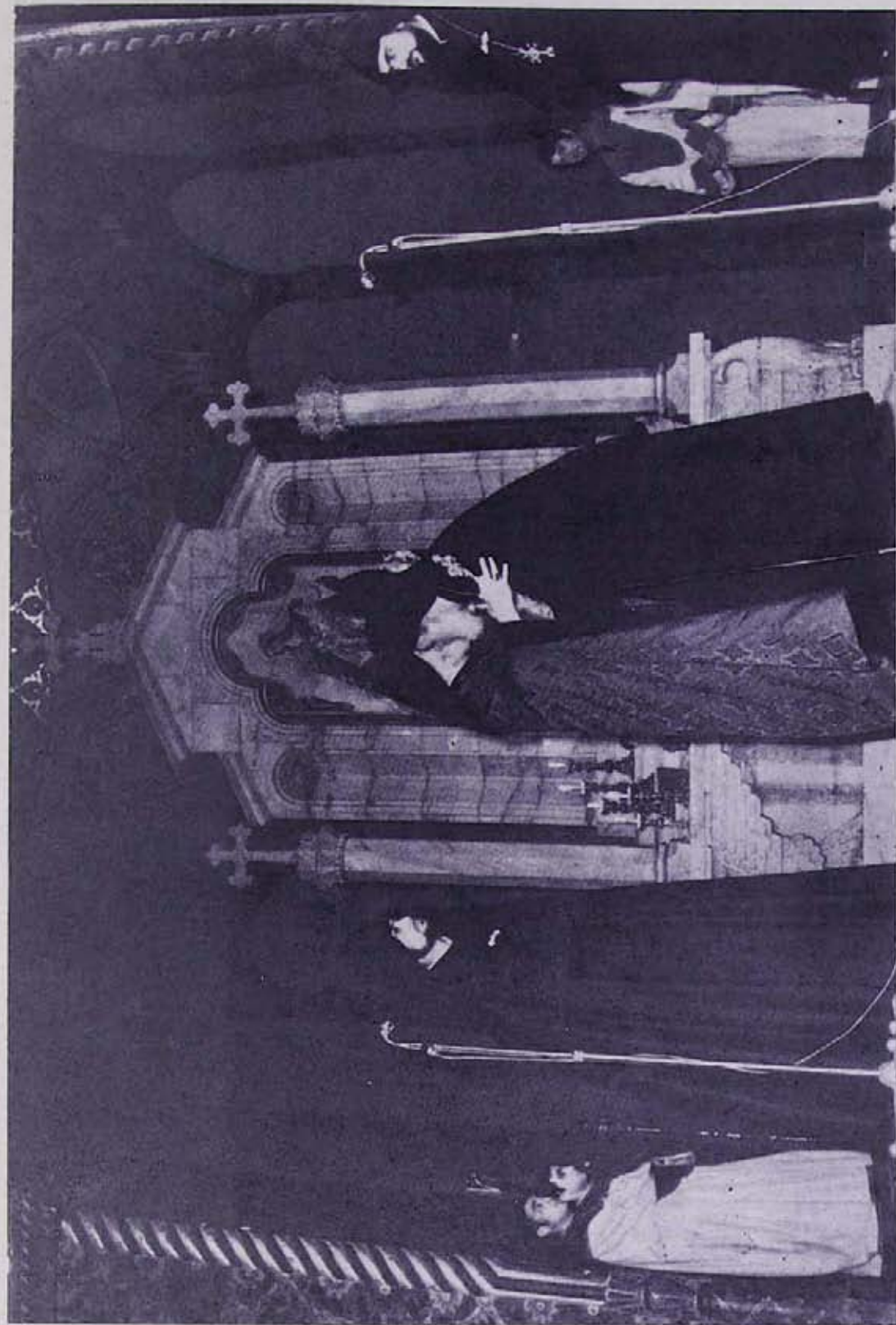
Ժամը 15-ին հարգարժան հյուրերը Վեհաբանում սեղանակից են լինում Հայոց Հայրապետին և ապա այցելում Մայր տաճար, եկեղեցական արվեստի թանգարան ու Հին Վեհաբան:

ԱՅՑԵԼՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԵՎ ՈՒՆՏԱԳՆԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

Մայիսի 18—20 օրերին ռումին օրթոդոքս եկեղեցու պատվիրակությունը, ա. Էջմիածնում գտնված օրերին, դիտում է մայրաքաղաքի տեսարժան վայրերն ու հուշարձանները, այցելում ա. Մեսրոպ Մաշտոցի անվան ձեռագրաց Մատենադարան, ուր հիացմունքով ծանոթանում է հայ մշակույթի և արվեստի անկրկնելի գանձերին, Ծիծեռնակաբերդ՝ հայ նախառակաց հուշարձան, ապա Օջական, ա. Մեսրոպի գերեզման ու դամբարան՝ իրենց հարգանքը մատուցելու մեծ Վարդապետի գործին և հիշատակին:

Հարգարժան հյուրերը այնուհետև այցելում են պատմական Վաղարշապատի հնագույն եկեղեցիների հուշարձաններ՝ ա. Հոփուսիմե տաճար, ա. Գայանե և Զվարթնոցի ալեքակներ:

Մայիսի 19-ին, ուրբաթ օրը, ռումին եկեղեցու պատվիրակությունը, ընկերակցությամբ տ. Հուսիկ եպիսկոպոսի, տ. Արսեն, տ. Զարեհ վարդապետների, մեկնում է ա. Գեղարդի պատմական վանք: Նախ և առաջ վարդապետը և վանքի հոգևորական միաբանները ու պաշտոնեությունը հարգալի ուրախությամբ ընդունում են բարձրաստիճան հյուրերին և միասեղ աղոթում գլխավոր եկեղեցու մեջ: Ապա հյուրերը ծանոթանում են հանգամանորեն վանքի պատմությանը և եկեղեցական կառույցների առանձնահատուկ ճարտարապետությանը և վերջին 7—8 տարիների ընթացքում Վեհափառ Հայրապետի նախաձեռնությամբ կատարված շինարարական և վերանորոգչական աշխատանքներին: Այնուհետև հարգարժան հյուրերը և նրանց ողնկցող անձինք մեծարվում են ա. Գեղարդի վանքի նորակերտ վանատանը:

ՆԱԽԱԳԻՏՈՒՄ

Դեպի Երևան իրենց ճամապարհի վրա ուղևորվելու եկեղեցու պատվիրակությունը այցելում է մահ պատմական Գառնի տաճար:

Երեկոյան ժամը 20-ին մեր հարգարժան հյուրերը Երևանում, Հայֆիլհարմոնիայի համերգային մեծ դահլիճում, ներկա են լինում սիմֆոնիկ համերգի:

ԱՅՑ ՀՈԳԵՎՈՐ ԾԵՄԱՐԱՆ

Մայիսի 20-ին, շաբաթ օրը, առավոտյան ժամը 10-ին, ուղևորվելու պատվիրակությունն այցելում է Երևանի Կ. Սարգիս եկեղեցի, Պատմության թանգարան և Էրեբունի և ժամը 15-ին ժամանում Մայր Աթոռ:

Ժամը 18.30-ին Հայոց Հայրապետը եկեղեցական թափորով հանդիսավորապես առաջնորդվում է Մայր տաճար՝ ընկերակցությամբ տ. Նիկողայն միտրոպոլիտի, տ. Անդիմ, տ. Կոմիտաս, տ. Հուսիկ եպիսկոպոսների, Մայր Աթոռի միաբանության և քահանայից դասի՝ նախագահելու հոգեգալստյան կիրականորեն ժամերգությանը և այս առթիվ կատարվող Էկումենիկ աղոթքին:

Ժամը 20.30-ին, Հայոց Հայրապետի գլխավորությամբ, ուղևորվելու եկեղեցու պատվիրակությունը այցելում է հոգևոր ճեմարան, ուր «Հայր մեր»-ի թիվ արտասանությունից հետո տեսուչ տ. Հովհաննես քհն. Մարտիրոսյանը, հանուն դասախոսական կազմի և ուսանողության, սրտագին ողերձով ողջունում է Հայոց Հայրապետի և Նրա թանկագին հյուրերի ներկայությունը և համառոտակի խոսում ճեմարանի նպատակի, ուսումնական ծրագրի, աշակերտության թվի և ուսանողական առօրյայի մասին:

Այնուհետև գործադրվում է գեղարվեստական մի կոկիկ ծրագիր:

Հյուրաբար Մայր Աթոռում գտնվող պրոֆ. Եմե ուղևոր քահանան հանդես է գալիս ուղևոր եկեղեցու ներքին և արտաքին առաքելությանը նվիրված բանախոսությամբ, որի թարգմանությունը կատարում է տ. Զարեհ վրդ. Պարոնյանը:

Ռումինահայ երկու ուսանողներ՝ Ա լսարանից, հանդես են գալիս ուղևորներին արտասանությամբ: Քերոք Արթինյանը արտասանում է ուղևոր նշանավոր քանաստեղծ Միխայիլ Լեմնեսկուի «Հարություն» քերթվածը: Հրանտ Աղաջանյանը ընթերցում է Գրիգոր Նարեկացու «Մեղքերի խոստովանություն» հատվածը՝ Նարեկից՝ Վեհափառ Հայրապետի ուղևորներին թարգմանությամբ:

Ճեմարանի երգչախումբը, տ. Մասիս արդ. Գալստյանի ղեկավարությամբ, կատարում է «Էջ Միածինն ի Հօրէ», «Գովեա, Երուսաղէմ, զՏէր» շարականները, «Երևան քաղ եմ արել» և «Ազգ փառապանծ» խմբերգերը:

Ճեմարանի նվագախումբը հանդես է գալիս հետևյալ ծրագրով. «Ով զարմանալի», «Այագայագ», «Ռումինական երգ», «Պոլյուշկա պոլե» և «Գլորիա պելուիա»: Ծուրբերտի «Ավե, Մարիա»-ն դաշնամուրի և իոնիկայի վրա միասին կատարում են Վրեժ սրկ. Նաջարյանն ու Հրանտ Աղաջանյանը: Ի. Ս. Բախի «Պրելյուդ լյա մինոր»-ը դաշնամուրի վրա կատարում է Կիրակոս Հովնանյանը:

Տեսչի հրավերով հանդիսության ժամանակ ողջունի և օրհնության խոսքով հանդես է գալիս ուղևոր պատվիրակության անդամ տ. Անդիմ եպս. Նիկան, որը ջերմ շնորհակալություն է հայտնում հոգևոր ճեմարանի հարկի տակ, Հայոց Հայրապետի ներկայության, Մայր Աթոռի միաբանության, դասախոսական կազմի և ուսանողության հետ այս հանգիսի հանդիպման համար և շեշտում, որ ուղևոր պատվիրակությունը ոչ թե այցելության է եկել ստու-

Հայոց Հայրապետը Իր թանկագին հյուրերի հետ Վեհաբանի այգում XV դ. խաչքարի առաջ

վածաշնչական Հայոց աշխարհ ու ա. Էջմիածին, այլ ուխտագնացության, ա. Գրիգոր Լուսավորչի հետքերով, և իր խոսքն ավարտում Միխայիլ Էմինեսկուի «Ինչ եմ ես ցանկանում քեզ, քաղցր Ռումինիա» բանաստեղծությունից փոխ առնված և Հայոց երկրին ուղղված հետևյալ իղձով. «Ինչ եմ ես ցանկանում քեզ, քաղցր Հայաստան... փառավոր անցյալիդ արժանի փառավոր ապագա»:

Հոգևոր ճեմարանի հարկի տակ հանդիսությունն ավարտվում է խմբովին երգված Տերունական աղոթքով:

Այնուհետև Վեհափառ Հայրապետը հյուրերին է ներկայացնում հոգևոր ճեմարանի հոգևորական և աշխարհական դասախոսներին:

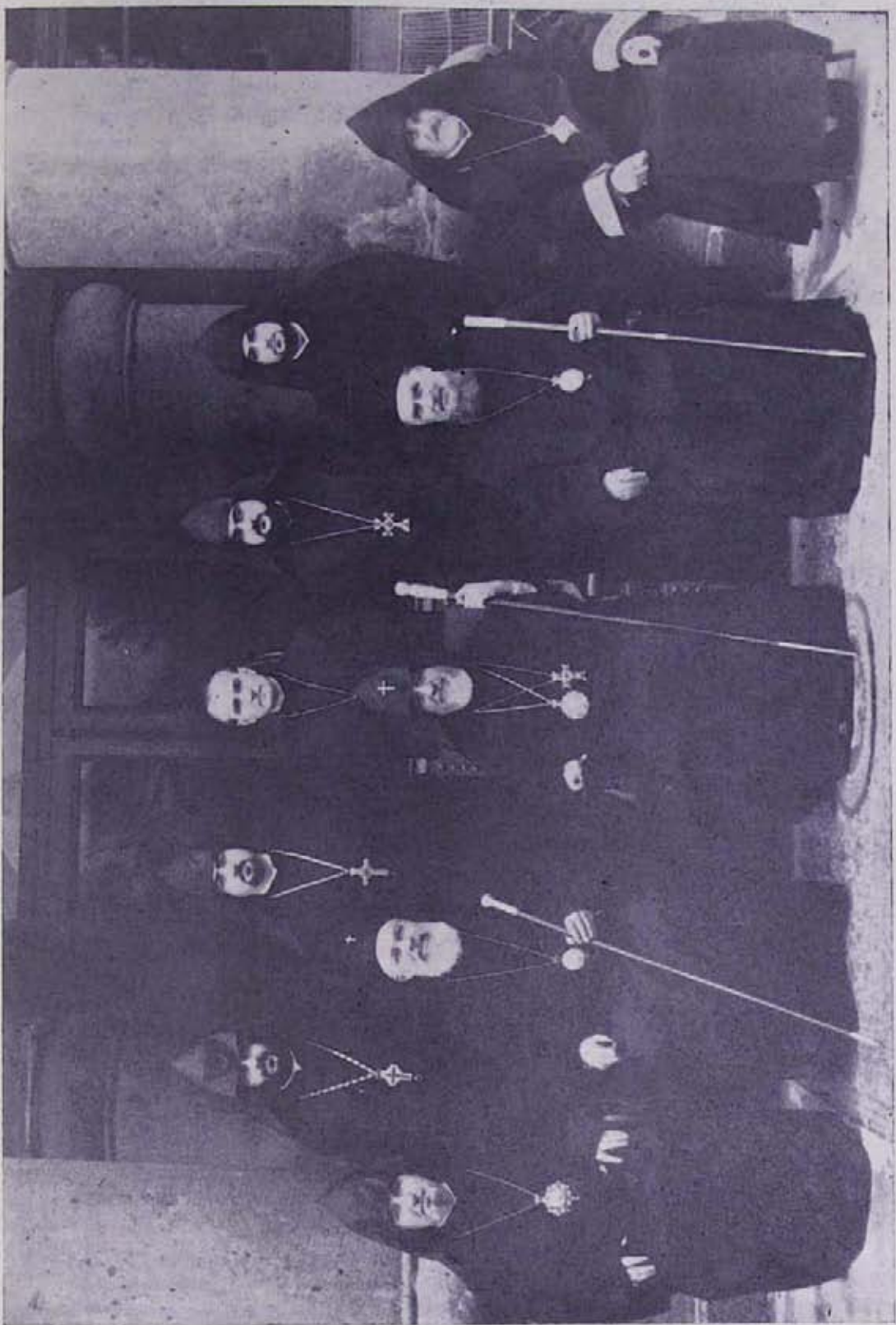
ՀԱՆԴԻՍԱՎՈՐ Ս. ՊԱՏԱՐԱԳ ԵՎ ՀԱՅՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ՔԱՐՈՋ

Մայիսի 21-ին, կիրակի: Հոգեգալուստ: Օրվա մեծ տոնի առիթով Մայր տաճարում հանդիսավոր ա. պատարագ է մատուցում լուսարարապետ տ. Հուսիկ եպս. Սանթրոսյանը:

Ժամը 12-ին Վեհափառ Հայրապետը, ընկերակցությամբ տ. Նիկողայե միտրոպոլիտի, տ. Անդիմ և տ. Կոմիտաս եպիսկոպոսների և ուղեկցությամբ Մայր Աթոռի միաբանության և քահանայից դասի, առաջնորդվում է Մայր տաճար:

Մայրավանքի շրջափակում ներկա բազմահազար հոծ բազմությունը հավատացյալի ջերմ և սրտագին արտահայտություններով ողջունում է Հայոց Հայրապետին և Մայր Աթոռի թանկագին հյուրերին՝ ողմին օրթողորս եկեղեցու ներկայացուցիչներին:

Ինքզրդրոհումը գնալ վաղուցից ռեփուսիտ

Մայր տաճարը լիքն է աղոթավոր հավատացյալ բազմությամբ: Ս. պատարագը հանդիսավոր վեհության մեջ շարունակվում է մինչև «Հայր մեր»:

Հայոց Հայրապետը առաջնորդվում է Ավագ սեղան և «Ամենքեան լցան հոգով սրբով» բնաբանով քարոզում է Հոգեգալստյան տոնի պատմական և հոգևոր խորհրդի և նշանակության մասին քրիստոնեական եկեղեցու կյանքում:

Այնուհետև Հայոց Հայրապետը մասնավոր սիրով և գոհունակությամբ ողջունում է Մայր տաճարի մեջ ներկայությունը ունին օրթոդոքս սուրբ եկեղեցու պատվիրակության, խոսում հայ և ռումին ժողովուրդների և եկեղեցիների դարավոր, բարեկամական, եկեղեցական, մշակութային հարաբերությունների մասին և շեշտում մանավանդ այն պարագան, որ 1915 թվականի հայ ժողովրդի տարագրության և նահատակության օրերին ռումին հայրենիքը եղբայրորեն իր գիրկը բացեց հայ ժողովրդի քեկորների առաջ: Հայոց Հայրապետը մասնավոր երախտագիտությամբ է հիշում այս հանգամանքը և իր ողջույնի խոսքն ավարտում Ռումինիայի, նրա ժողովրդի է՛լ ավելի քարոզության և երջանկության և ռումին օրթոդոքս եկեղեցու պետ Ն. Սրբություն ժուստինիան Պատրիարքի արևշատության և է՛լ ավելի արդյունավոր հովվապետության բարեմաղթություններով:

Ավագ սեղանի առաջ, Հայոց Հայրապետի կողքին, տ. Նիկողայե միտրոպոլիտը հանդես է գալիս պատասխան ողջույնի և շնորհակալության խոսքով:

Նորին սրբազնությունը համառոտակի կանգ է առնում ս. Գրիգոր Լուսավորչից սկսած Մայր Աթոռ ս. Էջմիածնի կատարած նախախնամական մեծ առաքելության մասին հայ ժողովրդի հոգևոր, մշակութային և ազգային կյանքում, ապա մեծ գնահատանքով է անդրադառնում հայ և ռումին ժողովուրդների, մշակույթների և եկեղեցիների արտագին կապերին և որպես ռումին օրթոդոքս եկեղեցու պատվիրակներ և Տ. ժուստինիան Պատրիարքի ներկայացուցիչներ ջերմ շնորհակալություն և երախտագիտություն հայտնում Հայոց Հայրապետին՝ ս. Էջմիածին այցելության այս բացառիկ առիթի համար և ապա կանգ առնում անցնող 16 տարիների ընթացքում հայ եկեղեցու կյանքում Հայոց Հայրապետի կատարած հոգևոր, մշակութային և շինարարական-վերանորոգչական մեծ աշխատանքների, ինչպես նաև աշխարհի խաղաղության ի նպաստ և միջեկեղեցական հողի վրա, Էկումենիկ ոգով Նրա կատարած մեծ ծառայության վրա: Նորին սրբազնությունը ջերմ ու բարի մաղթանքներով ավարտում է իր սիրտ խոսքը:

ՀՅՈՒՐԵՐԸ ՀՐԱԺԵԾՏ ԵՆ ԱՌՆՈՒՄ

Ժամը 15-ին վեհաբանում, ի պատիվ ռումին պատվիրակության, տրվում է հրաժեշտի ընդունելություն, որին ներկա է լինում նաև ՀՍՄՀ Միմիստերների սովետին առընթեր հայ եկեղեցու գործերի խորհրդի նախագահ Ս. Գասպարյանը:

Ընդունելության ժամանակ ելույթներով հանդես են գալիս Վեհափառ Հայրապետը, տ. Նիկողայե միտրոպոլիտը, տ. Կոմիտաս եպիսկոպոսը:

ՀՍՄՀ Միմիստրների սովետին առընթեր հայ եկեղեցու գործերի խորհրդի նախագահ Ս. Գասպարյանը իր ելույթի մեջ ջերմորեն ողջունում է Հայոց Հայրապետի թանկագին հյուրերի՝ ռումին օրթոդոքս եկեղեցու պատվիրակության ներկայությունը ս. Էջմիածնում և հայոց հողում, որպես մի

նոր և բարի վկայություն հայ և ռումին ժողովուրդների, մշակույթների և եկեղեցիների համագործակցության, հաս որպես մի նպատակ ժողովուրդների բարեկամության և աշխարհի խաղաղության ամրապնդման:

Երեկոյան ժամը 20-ին հարգելի հյուրերը Երևանի օպերայի և բալետի ակադեմիական թատրոնում դիտում են Արամ Խաչատրյանի «Սպարտակ» բալետը:

Մայիսի 22-ին, երկուշաբթի օրը, առավոտյան ժամը 10.30-ին, ռումին օրթոդոքս եկեղեցու պատվիրակությունը, ուղեկցությամբ տ. Հուսիկ եպիսկոպոսի և տ. Արսեն վարդապետի, այցելում է Խորվիրապի վանք:

Մայիսի 23-ին, երեքշաբթի օրը, առավոտյան ժամը 10-ին, Մայր Աթոռի բարձրաստիճան հյուրերը, մայրաքաղաքում մի պտույտ կատարելուց հետո, ժամը 13-ին ժամանում են Մայր Աթոռ և մասնավոր տեսակցություն ունենում Հայոց Հայրապետի հետ:

Երեկոյան ժամը 19-ին արժ. տ. Եմե քահանան հոգևոր ճեմարանում իր երկրորդ դասախոսությունն է կարդում ուսանողությանը, «Հայ և ռումին օրթոդոքս եկեղեցիների ծիսական ընդհանրությունները» թեմայի շուրջ, և պատասխանում ներկաներից ունեց հարցերին: Դասախոսությունն ունկընդրվում է շահեկանությամբ:

Ժամը 21-ին Վեհարանում ռումին եկեղեցու պատվիրակությունը դիտում է «Սրբալույս մեռոնի օրհնությունը Մայր Աթոռում» (1969 թ.) և «Հայոց Հայրապետը Վատիկանում» (1970 թ.) ֆիլմերը:

Երեկոյան, ընթրիքից հետո, ռումին օրթոդոքս եկեղեցու պատվիրակությունը հրաժեշտ է առնում Հայոց Հայրապետից և հաջորդ առավոտյան վաղ մեկնում դեպի Բուխարեստ:

Երևանի օդանավակայանում Հայոց Հայրապետի թանկագին հյուրերին ճանապարհում են տ. Հուսիկ եպ. Սանթրոյանը, տ. Արսեն վրդ. Բերբերյանը, Հակոբ արկ. Գյուլչյանը, «Էջմիածին» ամսագրի խմբագիր Ա. Հատիտյանը և միջեկեղեցական հարաբերությունների ընդհանուր քարտուղար Պ. Շահբազյանը:

Էկումենիկ շարժման այս ժամանակահատվածում մի նոր էջ ևս արձանագրվեց հայ և ռումին եկեղեցիների պատմության մեջ՝ ռումին օրթոդոքս եկեղեցու պատվիրակության Մայր Աթոռ ս. Էջմիածին կատարած այցելությամբ, Հայոց Հայրապետի հետ նրա ունեցած ջերմ հանդիպումների և սրբուհային գրույցների միջոցով:

